

19.2.2024

Sisäministeriö

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rajavartiolaitain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rajavartiolaitain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyaikaisen teknologian hyödyntäminen rajaturvallisuuden ylläpitämisessä ja muissa keskeisissä Rajavartiolaitoksen lakisääteisissä tehtävissä. Tavoitteen toteutumiseksi esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi teknisen valvonnan tarkoitusta ja käyttöaluetta siten, että Rajavartiolaitos voisi nykyistä laajemmin suorittaa teknisen valvonnan toimenpiteitä valtionrajan läheisyydessä, merialueella, ilmatilassa sekä Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevilla alueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä. Lisäksi Rajavartiolaitain ehdotetaan lisättäväksi uusi sääntely radioteknisestä valvonnasta. Muutoksilla pyrittäisiin vastaamaan Rajavartiolaitoksen muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksiin. Esitys liittyy Rajavartiolaitoksen teknisen ulkorajavalvonnan uudistamishankkeeseen sekä uusien ulkovartiolaitaivojen ja valvontalentokoneiden hankintaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2024

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö näkee esityksen perusteltuna. Ehdotuksen mukaisesti Rajavartiolaitokselle säädetään laajemmat toimivaltuudet ja mahdollisuudet teknologian hyödyntämiseen rajaturvallisuuden ylläpitämisessä muuttuneessa toimintaympäristössä. Ehdotetut muutokset myös edistäisivät henkilöstövoimavarojen nykyistä optimaalisempaa kohdentamista.

Viranomaisvaikutusten osalta esityksessä todetaan (s.15), ettei radioteknisellä valvonnalla olisi vaikutusta viranomaisten välisiin toimivaltasuhteisiin tai vastuisiin ja, että kyseessä olisi ensisijaisesti Rajavartiolaitoksen tarpeisiin rakennettava valvontakyky, joka olisi muiden viranomaisten hyödynnettävissä siten kuin siitä erikseen säädettäisiin. Näiltä osin valtiovarainministeriö toteaa, että myös Tulli on raja-alueilla toimiva viranomainen, jonka toimintaympäristö on vastaavalla tavalla

muutostilassa sekä kansainvälisen turvallisuustilanteen että teknologisen kehityksen johdosta. Epävakaa toimintaympäristö luo laajemminkin painetta Tullin ja muiden PTR-viranomaisten valvonnan ja rikostorjunnan tiedonhankinnan kyvykkyyksien ja siihen liittyvien toimivaltuuksien tasapainoiselle kehittämiselle.

Hallituksen esitykseen liittyen valtiovarainministeriön julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto (JULKICT) on antanut 5.12.2023 tiedonhallintalain 9 §:n mukaisen lausunnon rajavartiolaitoksen radioteknisen valvontakyvyn kehittämishankkeesta. Lausunnossa on annettu suosituksia mm. kustannusarvioiden sekä tietojen luovuttamiseen liittyvien yksityiskohtien tarkentamisesta. Nämä on ainakin osittain otettu huomioon hallituksen esityksessä. Kustannusten arviointia on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan edelleen syytä tarkentaa, koska lausuntopyyntöistä ja hallituksen esityksestä ei tarkkaan ottaen ilmene, miten radioteknisen valvonnan tietojenkäsittelyn tarvitsemat perustietotekniikkapalvelut tai niiden rajapinnat Rajavartiolaitoksen muuhun toimintaan aiotaan toteuttaa. Hallituksen esityksessä todetaan tosin, että radioteknisen valvontakyvyn rakentaminen edellyttää erillisen teknisen tietojenkäsittely-ympäristön rakentamista ja ylläpitoa. Valtiovarainministeriö/JULKICT arvioi, että toteuttamisen kustannuksiin vaikuttaisi erityisesti, voidaanko ratkaisussa kuitenkin hyödyntää valtion yhteisiä tieto- ja viestintäteknisiä palveluja ml. turvallisuusverkon palvelut vai joudutaanko rakentamaan täysin erillinen tietotekninen ympäristö.

Perustelumuiustiossa kohdassa 4.2.2 Vaikutukset tietosuojaan ja tiedonhallintaan on todettu, että *"Valvontakyvyn rakentamisesta ja käytöstä ei myöskään aiheutuisi muutoksia hallinnon yhteisiin palveluihin"*. Valtiovarainministeriö suosittelee vielä arviomaan, miten radioteknistä valvontakykyä varten mahdollisesti toteutettavan erillisyympäristön ja rajavartiolaitoksen operatiivisten järjestelmien välinen tiedonvaihto tullaan toteuttamaan ja mitä se edellyttää. Lisäksi Rajavartiolaitoksen tulee ottaa huomioon velvoitteen mahdollisen erillisyympäristön tieto- ja kyberturvallisuuden järjestämisestä ja arviomaan myös sen taloudelliset vaikutukset.

Hallituksen esityksen kohdassa 4.2.1 Vaikutukset viranomaisten toimintaan on todettu, että *"Lisäksi Rajavartiolaitoksen kyky antaa virka-apua etsintä- ja pelastustehtävissä muille viranomaisille, kuten poliisille ja pelastusviranomaisille, tehostuis"*. Hallituksen esityksessä on todettu, että muille viranomaisille luovutettavaa tietoa käsiteltäisiin pääosin tietosuojan säädösten piiriin kuuluvana tietona, joiden luovuttamisesta on erilliset säädökset rajavartiolaitoksen henkilötietojen käsittelyä koskevassa laissa. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan oteta erityisesti kantaa mahdolliseen muuhun radioteknisellä valvonnalla saatavan tiedon käyttöön viranomaisyhteistyössä ja virka-aputehtävissä. Mikäli kaikki viranomaisyhteistyössä ja virka-aputehtävissä luovutettava tieto katsotaan olevan henkilötietoa, vaikuttaa sääntely riittävältä. Valtiovarainministeriö suosittelee kuitenkin arviomaan, onko kaikki radioteknisellä valvonnalla saatava tieto,

esimerkiksi analysoitu joukkojen liikkeitä koskeva tieto, ao. henkilötietojen luovutussäädösten piirissä. Mikäli on tarvetta luovuttaa muuta salassapitosäädösten alaista tietoa kuin henkilötietoja, tulisi varmistaa, että salassa pidettävän tiedon luovuttamisesta ja tiedon saamisesta on olemassa tarvittavat säädökset.

Taloudelliset vaikutukset

HE-luonnoksen mukaisesti uusi radioteknisen valvonnan toimivaltuus aiheuttaisi Rajavartiolaitokselle lisäkustannuksia. Radiotekninen valvontakyky hankittaisiin uusiin valvontalentokoneisiin ja ulkovartiolaivoihin, minkä lisäksi myös valvontatietojen käsittely- ja analysointiprosesseja kehitettäisiin. Myöhemmässä vaiheessa varauduttaisiin laajentamaan uusi valvontajärjestelmä osaksi maarajan teknistä valvontaa.

Määräraharesursoinnista päätetään normaaliin tapaan osana talousarvio- ja jts-päätöksentekoa, mikäli tulisi käydä ilmi hallituksen esityksen tekstistä. Lähtökohtaisesti lainsäädännöstä aiheutuvat uudet tehtävät tulee kattaa nykyisin resurssein, uudelleenkohdentamalla olemassa olevaa kehysrahoitusta.

Esitystä valmistellaan I LTA 2024:ään liittyvänä budjettilakina. SM:n JTS 2025-2028 –ehdotuksen perustelumuiiston mukaan momentilta 26.20.70 rahoitettavien investointikustannuksien arvioidaan olevan yhteensä 24,27 milj. euroa, josta 18,05 varaudutaan esittämään I LTAE:ssa ja optiona oleva, maarajan valvontaan liittyvä loppuosuus 6,23 milj. euroa esitetään JTS 2025-2028:ssa. Perustelumuiiston mukaan toimintamomentille 26.20.01 tullaan I LTAE:ssa ehdottamaan ylläpito- ja käyttökustannuksiin lisähenkilöstön palkkaukseen 150 000 euroa ja JTS 2025 – 2028:aan vuodesta 2025 alkaen 1,69 – 2,152 milj. euroa.

JTS-ehdotukseen tehdyt määrärahaesitykset ovat sinänsä linjassa HE-luonnoksessa esitetyn kanssa. Hallituksen esityksessä tulee kuitenkin myös todeta ne osuudet kustannuksista, jotka on sisällytetty jo hyväksytyihin talousarvioihin tai JTS-päätöksiin. Esimerkiksi valvontalentokoneiden osalta laitteistoinvestointi sisältyy jo myönnettyyn määrärahaan.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/1113/2023-VM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: